

NAUJIENOS

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN NEWS PUB. CO., INC.
1739 South Halsted Street, Chicago, Illinois
Phone CANal 8500

Pirmas ir Didžiausias Lietuvių Dienraštis Amerikoje

VOL. XX

Kaina 3c

Chicago, Ill., Keturtdienis, Liepos-July 20 d., 1933

No. 169

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill.,
under the Act of March 3, 1879

NAUJIENOS

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN NEWS PUB. CO., INC.
1739 South Halsted Street, Chicago, Illinois
Phone CANal 8500

Pirmas ir Didžiausias Lietuvių Dienraštis Amerikoje

Šiandie Gėdulos Vakarų Lietuvių Auditorijoje

Chicagos lietuviai masiniu gėdulos vakarų pagerbs atmintį šiandie Kaune laidojamų žuvusių lakunų

CHICAGO.—Chicagos lietuviai prisideda prie visų lietuvių liudėsio dėl tragingai žuvusių lakunų, kapt. Stepono Dariaus ir leit. Stasio Girėno, kurie nugalėję klastingą Atlantiką rado sau mirtį Vokietijos Pamaro miškuose, jau netoli Lietuvos, į kurią jie skrido Lituanicos sparnais.

Nė vienas pastarųjų laikų įvykis nėra tiek sujaudinęs Chicagos lietuvių, kiek sujaudino žuvimas šių dviejų drąsių lakunų, kurie tuo chigagiečiams brangesni, kad jie yra jų tarpe augę, gyvenę ir iš čia prasidėjo pirmas jų taip tragingai užsibaigusios kelionės etapas.

Šiandie Kaune didžiausiomis iškilmėmis yra laidojami žuvusieji lakunai. Tad Liet. Transatlantinio Skridimo Komitetas, kad jų lakunų atmintį pagerbtų šiandie 6:30 val. rengia masinį Gėdulos Vakarą Lietuvių Auditorijoje, 3133 S. Halsted St.

Būs kalbos, gėdulos muzika ir dainos mūsų žymiausių dainininkų.

Gėdulos vakare dainuos Babravičius, Sadauskaitė ir kiti

Tukstančiai Chicagos lietuvių šiandie atsilankys į Chicagos Lietuvių Auditoriją ir pagerbs tragingai žuvusius brolius chigagiečius, lakunus Steponą Dariaus ir Stasį Girėną, kurie pirmadienį palaidoję savo gyvybes Lituanica nukritus Pomeranijos miškuose.

Vakare tos pačios dienos, kuomet Lietuva palaidojusi didvyrius Kauno kapinių koplyčioje šiuos didžiulio liudėsio asarus, chigagiečiai, tarp kurių abu žuvę gyvenę, darbavosi ir kur gimė jų sumanymas perplaukti Atlantiką, pagerbs juos Gėdulos Vakarą ir, kaip Lietuvoje, nušluostys nevieną gailią ašarą.

Sunku apčiuopti faktą, kad Steponas ir Stasys yra žuvę. Rodos dar neseniai jie pakilo iš Chicagos municipalio aerodromo ir nešami Lituanicos sparnų traukė pirmo kelionės etapo galan. Rodos neseniai jie atsiveikino su chigagiečiais, su savo motina ir giminėmis linksmi, pilni vilčių. Nevienu tik dieną prieš išskridimą parašė laišką ar atvirutę pasakydami "iki pasimatymo". Bet dabar jie pasitraukė iš mūsų tarpo, paaukoję gyvybes ant aviacijos ir Lietuvių Tautos aukurų.

Gėdulos Vakarą, kurį rengia Lietuvių Transatlantinio skridimo komitetas, rinkęs pinigų LITUANICOS skridimo finansavimui, įvyks šį vakar 6:30 val., Chicagos Lietuvių Auditorijoje, 3133 South Halsted St.

Pagarbą lakunams išreikš Juozas Babravičius, Leonora Niemčiauskaitė-Nihhosk, Helen Sadauskaitė—dainomis, Kleofas Jurgelionis ir "Vienybės" redaktorius Juozas Tysliava—eilėmis. Kalbės ministeris Balutis, Skridimo komiteto pirmininkas Antanas Kalvaitis, komiteto narys adv. K. Gugis ir kiti. Įžanga į Gėdulos vakarą—25 centai.

Chicagai ir apylinkėse federa-
lis oro biuras šiai dienai prana-
šauja:

Giedra, nedidelė permaininga
temperatūra.

Saulė teka 5:31, leidžiasi
8:21.

Kaunas šiandie laiduoja žuvusius lakunus

Kapt. Steponas Darius

Lakunas Stasys Girėnas

Du Chicagos lietuviai lakunai, kurie nugalėję Atlantiką ir perskridę apie 4,500 mylių, mirtį rado Vokietijos Pamaro miškuose, susidaužius jų lėktuvui Lituanica. Jų kunai tapo parvežti į Kauną, kur jie šiandie didžiausiomis iškilmėmis, kokias valstybė gali suteikti, bus palaidoti.

Šiandie, jų laidotuvių diena, įvyks didelis gedulos mitingas Chicagos Lietuvių Auditorijoje, pagerbti atmintį šių drąsių lakunų.

Henderson r a g i n a Dvi pietinės valstijos Hitlerį pasitarti su Daladier pasisakė prieš prohibiciją

Ragina asmeniškai pasitarti su Francijos premiu ir išskaičiuoti Francijos nepasitikėjimą Vokietija

BERLYNAS, 1. 19. — Arthur Henderson, pirmininkas nusiginklavimo konferencijos, kuris dabar asmeniškai lanko Europos valstybes, kad išgelbėtų ti nusiginklavimo konferenciją, pasiūlė, kad Hitleris asmeniškai pasimatytų su Francijos premiu Daladier ir nuširdžiai pasikalbėtų, kad išlaikyti Francijos neužsitikėjimą Vokietija, nes kol Francija ir Vokietija viena kita nepasitikės, nebus naudos ir iš Mussolinio pakto ir nebus galima prieiti prie pilno susitarimo Europoje.

Sutarė vartoti daugiau sidabro pinigams

LONDONAS, 1. 19.—Ekonominės konferencijos subkomitetas priėmė Amerikos pasiūlymą daugiau vartoti sidabro pagalbiniams pinigams.

Rado pašautus namuose tris žmones

BEREICK, Pa., liepos 19. — H. P. Field, banko direktorius ir biznierių, jo žmona Katrė ir dukter Mary Alice, 32 m., rasti pašauti savo namuose. Policija sako, kad Field persovė žmoną ir dukterį ir tada pats persišovė.

Dariaus ir Girėno žygis visų lakraščiu yra augstai vertinamas. Pav. "Kurjer Poranny" rašo: "Seni istoriškieji keliai tarp Varšuvos ir Kauno pasi-
lieka uždaryti, bet širdžių kelias visuomet yra atdaras. Visos lenkų širdys dalinasi giliu liudėsio, kuris iš prieštasties sujudinančios tragedijos su lakunais, pripildė širdis lietuvių liaudies."

Pusė milijono darbininkų gavo darbą birželio mėn.

WASHINGTON, 1. 19. — Birželio mėnesio visoje Amerikoje 400,000 darbininkų sugrįžo į darbą dirbtuvėse. Be to apie 100,000 darbininkų gavo darbo laukuose, prie geležinkelio ir kitose nieko negaminančiose įstaigose.

Samda tą mėnesį padidėjo 7 nuš., o išmokėtų algų suma pašoko 10.8 nuš.

Darbo sekretorė Perkins įspėja, kad tokis padidėjimas samdos nors ir yra džiuginantis, tačiau nereikia būti per daug dideliais optimistais, atsižvelgiant į abelą milžinišką bedarbių skaičių: dar ilgai teks laukti iki visi bedarbiai bus sumiti.

Didelis gaisras Chicagos skerdyklose

CHICAGO.—Vakar kilo gaisras American Provision Co. dirbtuvė, prie 40 St., Packers Ave., pačiame skerdyklų viduryje. Kompanija, kuri priklauso Armour & Co., užima didelį keturių augštų pusantrų bloko ilgumo ir vieno bloko platumo seną medinį namą. Namai senas ir išdžiūvęs, tad liepsna bemažant apsmė visą namą ir ugniaugiams teko tik ginti kitus namus, nes gaisrui persimetusi kitus trobesius, butų išdegus didelę skerdyklų dalis. Pirm gaisrą pasisekė suvaldyti ir lokalizuoti, užsiedę ir greitą statinių dirbtuvę, kurioje buvo sukruta 6,000 statinių.

Nuostoliai siekia \$150,000.

Liepia dėtis prie nazių, kad atgauti teises

BERLYNAS, 1. 19.— Nazių Darbo Frontas išleido įspėjimą vokiečiams, kad jie pasiskubintų prisidėti prie nazių užtvirtintų profesinių sąjungų, kitaip jie gali prarasti savo civilines teises.

"Pilietybės teisės bus suteiktos tik tiems vokiečiams, kurie aktyviai kooperuos valstybės atstatyme", sako įspėjimas. "Liudijimas tokio kooperavimo yra narystė Hitlerio nazių partijoje, smogiamuose buruose, Hitlerio sargyboje, Plenašalmių draugijoje, nazių darbo grupėse ir Darbo Fronte".

Maskva kursto riaušes rugpjūčio 1 d.

RYGA, 1. 19.— Komunistų vadų areštai Rygoje, Taline (Revely) ir Helsinkuose (Helsingfors) parodė, kad Maskva vėl kursto riaušes užsieniuose.

Pas areštuotuosius rasta kompijos Trečio Internacionalo komiteto įsakymo užsienio komunistams, kur liepiama skelbti vienos dienos streiką, rengti gatvių demonstracijas ir šlap sumišimus rugpj. 1 d. prieš-karinę dieną. Komunistų kalnams Pabaltijoj įsakoma tą dieną skelbti bado streikus.

Dabar sumiti komunistai bus laikomi kalėjime iki rugpj. 2 dienos.

Post priverstas nusileisti Siberijoje

MASKVA, 1. 19. — Amerikos lakunas Wiley Post, kuris šį ryt išskrido iš Irkutsko į Blovoščenską, 1,000 toliau į rytus Siberijoje, del labai nepalankaus oro buvo priverstas nusileisti Ruchlovo. Del prasto oro jis buvo priverstas skristi tiek žemai, kad užkabino medžių viršūnes ir kiek pagadino savo aeroplaną, tačiau Ruchlovo nusileido visai gerai. Betgi jis buvo visai pavargęs.

Ruchlovo miestely prie kiek laiko atgal, irgi del prasto oro, buvo priverstas nusileisti kitas Amerikos lakunas, Mattern.

LIETUVOS ŽINIOS

Naujas saldinių fabrikas
Klaipėdoje

Turįs prie pat Klaipėdos pavyzdingą pieno farmą Naujasaldinys agronomas Dr. Zubovas ruošiasi steigti naują saldinių fabriką. Fabrikos specialybė busianti grietiniai saldiniai, kurie pastaruojau laiku Lietuvoje vis daugiau įsigali. Saldiniais dirbti bus vartojami jo farmos ir kitų aplinkinių statytojų pieno produktai.

Baisi audra švenčionių apskrityje

Vilniaus spaudo praneša, kad šiomis dienomis per švenčionių apskritį (okupuotoj Lietuvoj) perėjo didelė audra su liumišiu. Kai kuriose vietose nuo didelių vėjų išvartelioti miškų dideli medžiai, išversti telefono stulpai, sugriauti namai. Dėl didelio lietaus vietomis buvo užtvinę kaimai ir laukai. Audra buvo labai smarki, bet truko neilgai.

Kilnojamos žemės ukiro parodos

Žemės ukiro rūmų valdyba numatė šiais metais surengti kilnojamos žemės ukiro parodas šiose apskrityse: Biržų, Kretingos, Mažeikių, Panevėžio, Raseinių, Šakių, Šiaulių, Tauragės, Trakų, Vilkaviškio ir Zarasų. Kuriose išvardintų apskričių miesteliuose šios parodos bus surengtos, tuo tarpu galutinai dar nenustatyta.

Pinigai apyvartoje

Gegužės mėnesį pinigų apyvartojė buvo: banknotais 92,358,7 tūkst. lt., sidabro monetomis 9,955,4 tūkst. lt. ir vario aliuminiais monetomis 2,943,9 tūkst. lt. Tuo būdu iš viso apyvartoje buvo 105,258,000 lt. Perna tuo pačiu metu buvo 108,830,000 lt., o 1931 m. — 122,152,200 lt.

Atvyksta lietuvaite artistė

Šiomis dienomis atvyksta į Kauną žymi Londono ir Paryžiaus teatrų artistė Unė Baye. Babickaitė ir šią vasarą nori praleisti Lietuvoje. Paskutiniu laiku Paryžiuje ji vaidino su garsiu rusų režisierium Komisarževskiu.

SIUNCIAME PINIGUS LIETUVON

Tiktai Doleriais

Siunčiant mažiau, kaip \$100.00 nereikia jokių afidavitų. Siunčiant daugiau kaip \$100.00, reikės pažymėti priežastį dėl kurios pinigai siunčiami.

Naujienu ofisas atdaras nuo 8 val. ryto iki 8 val. vak. Nedėdieniais nuo 9 ryto iki 1 val. po pietų.

NAUJIENOS

1739 SO. HALSTED ST.

Tel. Canal 8500

Rusija įtaria Japoniją taikantiesi pasigrobtį Mongoliją

Japonai rengiasi didelei kampanijai Mongolijoje, Rusijos pasieny

SHANCHAI, liepos 19. — Sovietų Rusijos atstovas pareiškė, kad japonų pradėto puolimo Dolonor miesto, Chahar provincijoje, ir vakarus nuo Jehol provincijos, tikrasis tikslas yra pulsti ir užkariauti Mongoliją. Japonai siekia patraukti mongolus prie savęs, kad jie remtų japonų kontroliuojamą Manchukuo valstybę.

(Japonai ir manžurai užėmė Dolonor miestą kelios savaitės atgal, bet jį perėitį savaitę atsiėmė taip vadinamas "krikščionis generolas" Feng Yusiang, kuris yra priešingas Nanking valdžiai).

Jeį japonams pasisektų pasigrobtį Mongoliją, pasidarytų rimtas krizis su sovietų Rusija, nes Rusija valdo dalį Mongolijos, kurios sienos prieina prie Rusijos per tukstančius mylių.

Rusai taipjau įtaria, kad japonai yra sukurstę mahometonų maištą Chinijos Turkestane, kuris yra į vakarus nuo Mongolijos ir taipjau susisiečia su Rusija.

Rusijos atstovas taipjau pakartoję Maskvos įtarimą, kad gen. Feng renia stipri japonų armijos frakcija, kuri nori ir toliau pulaukyti Chinijos-Japonijos konfliktą.

Japonai gi kaltina rusus

Japonų gi žinia iš Mukdeno kaltina, kad gen. Feng gauna rusų, taipjau ir Trečio Internacionalo pagalbą.

Japonų žiniomis, fieldmaršalui Muto, kuris komanduoja Japonijos kariuomenę Manchukuo valstybėje, įsakyta tuojaus pulsti gen. Feng kariuomenę. Muto kariuomenė susideda iš 20,000 Manchukuo kariuovių ir 8-tos japonų divizijos. Iš Tientsin pranešama, kad japonų aeroplanai, tankai, šarvuoti traukiniai, artilerija ir kitos karo reikmenys yra gabenamos į vakarinę Jehol provincijos dalį. Kaip matyti, japonai rengiasi daug didesnei kampanijai, negu reikalingai išvartyti iš Dolonor 10,000 menkai ginkluotų gen. Feng kariuovių.

PONTIAC, Mich., 1. 19. — Charles King, 32 m., nušovė Mrs. Rose Gaylock, 22 m., kuri atmetė jo meilę, ir jos 4 metų dukterį. Kai policija nuvyko į King namus jį areštuoti, tai ir jis pats nusišovė.

CHICAGO.—Vakar šerai biržoje žymiai nupuolė, visiems ėmus juos pardavinėti. Tas neišvengtinai atsiliepė ir ant grūdų biržos, taip kad ir grūdų kainos irgi nupuolė.

SOCIALISTŲ KONFERENCIJA PASKELBĖ SEŠIŲ MĖNESIŲ VAJŲ

Išrinkta Veikimo ir Agitacijos Komitetas iš 7 narių. "Naujienuose" ir "Keleivijų" bus vedamas L. S. S. Skyrius. Referendumas rinks naują Pild. Komitetą

Dėl tų nepaprastų įvykių, kurie paskutinėmis dienomis be galo išjudino mūsų plačiąją visuomenę — milžiniško Lietuvos parengimo pasaulio parodoje, Darijaus ir Girėno išsiskridimo per Atlantiką ir jų tragiškos mirties — iki šiol buvo permaži atkreipta laikraštyje dėmesio į lietuvių socialistų konferenciją, kuri susirinko liepos mėn. 15 dieną.

Konferencija kai kuriais atžvilgiais buvo sėkmingesnė, negu jos rengėjai tikėjosi. Pirmiausia — dalyvavimu delegatų iš tolimų kolonijų. Kuopų įgalioti atstovai buvo atvykę iš Bostono, New Yorko, Akrono, Detroito ir Grand Rapids'o, — nekalbant jau, žinoma, apie delegatus Chicago ir artimesnių kolonijų. Pittsburgh'o delegatas, drg. Povylas Dargis, kuris turėjo mandatą nuo jaunųjų "Naujosios Aušros", suspėjo atvykti, deja, tikrai į bankietą vakarę, kadangi kelionėje jį sutrukdė mašinos sugedimas. Gaila taip pat, kad negalėjo pasiekti konferenciją trys draugai ir Baltimorės.

Konferencijai atsidarius apie pusę vienuoliktos ryte, užsiregistravo 20 delegatų. Vėliau atvyko dar keletas. Balsavimuose su sprendžiamu balsu dalyvavo 27. Buvo, be to, prisijus ta įnešimų ir sveikinimų iš keleto vietų.

Reikia laikyti vykusiais ir svarbesniausius konferencijos nutarimus, būtent: atgaivinti Lietuvių Socialistų Sąjungos veikimą kolonijose, išrinkant tam tikrą Veikimo ir Agitacijos Komitetą iš įvairių kolonijų ir paskelbiant intensingą organizavimo kampaniją ("vajų").

Raportai ir diskusijos

Konferencija išsklausė ir visais balsais priėmė Pildomojo Komiteto raportą, kurį pateikė raštu Sekretorius-Vertėjas drg. M. Jurgelionienė, taip pat raportus bei pranešimus iš kuopų — Bostono, Cambridge'aus, Brooklyno, Grand Rapids'o, Akrono, Detroito ir Chicago Centralinės Kuopos. Juos išsklausius ir priėmus, prasidėjo diskusijos vidujiniai organizacijos reikalais. Šioms diskusijoms labai kėnkė ta aplinkybė, kad prieš konferenciją nebuvo viešo pasidalinimo nuomonėmis tarpe sąjungiečių. Atskirose kuopose buvo svarstomi įvairūs sumanymai ir priimti tam tikri įnešimai konferencijai, bet tie įnešimai nebuvo žinomi kitoms kuopoms, o konferencijoje juos suderinti buvo keblu, turint viso tik apie trejetą valandų visiems svarstymams.

Kenkė da ir ta aplinkybė, kad kai kurie draugai, nekreipdami dėmesio į sąlygas, kuriose suvažiavo delegatai, norėjo susyk atlikti per daug. Sąjunga seniai neturėjo progos susausti bent kiek platesnį bendrą savo darbuotojų pasikalbėjimą, todėl per ilgą laiką susirinko gana daug klausimų. Suprantama, kad juos visus per trejetą valandų išsivildinti ir išspręsti nebuvo jokio galimumo, o spręsti be nuodugnaus svarstymo būtų buvęs nerimtas darbas.

Taigi konferencijai teko pirmiausia eliminuoti iš dienotvarkės tuos klausimus, kurie reikalauja ilgesnio svarstymo ir palikti savo programoje tiksliai tiek, kiek ji galėjo apimti. Šiame punkte įvyko daugiausia

ginčų ir buvo sugaista tiek laiko, kad teko konferenciją tęsti da ir po pietų, iki galų galė buvo prieita prie konkrečių pasiūlymų.

Konstitucijos taisyms ir viršininkų rinkimas

Ginčams dėl tai to, kas svarstyti, o kas ne, buvo praleista dauguma laiko, ir reikia pripažinti, kad tai buvo negatyvė konferencijos pusė. Čia buvo ir pasikarsčiavimas. Mat, kai kurie delegatai, ypač jaimesnieji ir neturį patyrimo organizacijų suvažiavimuose, būtinai varėsi, kad būtų priimti jų sumanymai. Jie siūlė tuojau ant vietos taisyti konstituciją, rinkti Pildomą Komitetą ir pradėti viską iš naujo; kiti net norėjo konstituciją "suspenduoti" ir tuojau daryti kitą (arba gal visai apsieiti be konstitucijos). Jie skėsi neturį kantrybės laukti, iki pereis balsavimai kuopose.

Aišku, kad tokiems įnešimams diskusijai būtų reikėję bent poros dienų laiko. Po ilgų ginčų konferencija priėjo prie išvados, kad ji neturi teisės daugiau nieko daryti konstitucijos keitimo klausime, kaip tik paduoti įnešimus referendumui. Nutarta, kad būtų rekomenduota kuopoms pakeisti tą konstitucijos paragrafą, kuris reikalauja, kad Pild. Komitetas būtų renkamas "iš vienos apielinkės". Jeigu referendumas jį patvirtins, tai Pild. Komitetas bus renkamas iš visos Sąjungos, be atsižvelgimo į apielinkes.

Tas konstitucijos paragrafas apie rinkimą iš vienos apielinkės buvo įdėtas į konstituciją, kuomet ilgas patyrimas parodė, kad daryti nutarimus laisvais ("krivulėmis") yra neapraktiška, nes Pild. Komiteto nariai negali klausimus kaip reikiant išdiskusuoti, ir ima dang laiką, iki "krivulė" apėina visus narius. Bet tais laikais buvo daug kuopų ir skaitlingi Sąjungos rajonai. Po skilimo, Sąjungai susilpnėjus, pasidarė sunkiau

surasti kompetentisų kandidatus į Pildomą Kom. vietoje kurioje kolonijose. Iš to ir kilo sumanymas keisti tą paragrafą.

Yra betgi abejotina, ar sumanymas pasirodys praktiškas. Vietoje jo, gal būtų geriau Pild. Kom. narių skaičių sumažinti ir kartu įvedus šalia jo antrą komitetą, susidedantį iš apielinkių atstovų (kaip kitąsyk kad buvo Veikimo Komitetas). Tačiau patys nariai kuopose galės tatau nuspręsti.

Drg. Michelsonas — Veikimo ir Agitacijos Komiteto pirmininkas

Sugašinus pusę dienos ginčams apie tai, ką svarstyti, patiemis svarstymams paliko visai nedaug laiko. Teko da ir sutrumpinti platesniąją konferenciją, kuriai buvo paskirtas antrasis pusdienis, ir po jo grįžti prie organizacijos reikalų. Per paskutinius du valandų faktiniai ir buvo priimti visi reikalingesnieji tarimai.

Nutarta paskelbti organizacijos kampaniją per šesius mėnesius. Išrinkta šiam tikslui Veikimo ir Agitacijos Komitetas iš 7 narių: Michelsonas — iš Bostono; Gravesas — iš Brooklyno; Neverauskas — iš Akrono, Ohio; Naudzius — iš Grand Rapids, Mich.; Budvydienė — iš Detroit, Mich.; Liutkus — iš Chicago, ir Martin — iš Kenosha, Wis. Šeši šio komiteto nariai čia pat atlaikė posėdį ir pasidalino pareigas tarpe savęs, išrinkdami komiteto pirmininku drg. S. Michelsoną, sekretorium S. Naudžių.

Buvo svarstyta oficialio organo klausimas. Surasta, kad laikraščio, pašvęsto vien organizacijos reikalams tuo tarpu leisti negalima, todėl nutarta prašyti, kad Sąjungai patarnautų "Naujienuose" ir "Keleivis", reguliariai dedami savo špaletose LSS. skyrių. Šių laikraščių redaktoriai čia pat pasižadėjo tą konferencijos norą išpildyti. Patogumo dėliai, susitarta, kad raštai minėtam skyriui būtų siunčiami Veikimo ir Agitacijos Komiteto pirmininkui, o jisai juos sutvarkęs paskelbs abiejuose laikraščiuose.

Diskusijuota "bendro fronto" klausimas. Visi kaip vienas delegatai pareiškė, kad su komunistais nė koks bendras veikimas nėra galimas. Kalbėta taip pat ir apie santykius su "sklokininkais". Čia ir pasireiškė visų vienoda nuomonė, kad vadinamoji komunistų opozicija laikosi nusistatymo, kuris tam tikrais pagrindiniais punktais yra visai priešingas demokratinio socializmo principams. Atskiri nariai, kaip tarpe "šėryjų" komunistų, taip ir tarpe "sklokininkų", gal but nėra priešingi socialistų programai, bet jų oficialės platformos nėra sutaukamos su mūsų įsitikinimais.

Socialistams tačiau nėra ko vaikytis paskui vienokios arba kitokios rūšies komunistus, nes jie nieko konstruktyvio socialistams negali duoti. Komunistai seniaus smerkdavo dalyvavimą rinkimuose ir parlamentarizmą, o paskui patys tą savo principą atmetė ir dabar stač kandidatus laike rinkimų (jeigu tik turi iš ko), kaip ir visos kitos politinės partijos. Jie seniaus niekino davo įstatymiškas reformas, nepripažindami net valstybinės darbininkų apdraudos nuo nedarbo; bet šandie jie jau dedasi karštais socialistinėms apdraudos šalininkais. Praeis dar kiek laiko, ir komunistai liausis niekini ir demokratijos idėją, taip kad iš viso jų "revoliucinio" programo nebėliks nieko. Bet kol jie dar nėra atsikvošėję ir dar vis tebešmeizija socialistus, tai geriaus bus palikti juos ka-

boti ant tvoros: tegu dar padžiūsta!

Užbaiga

Prieš išsiskirstant, Veikimo ir Agitacijos Komitetas turėjo pasikalbėjimą su Pildomuoju Komitetu, tardamiesi kaip geriau pasidalinti tarp savęs darbus. Jeigu toliaus bus tiek energijos veikime, kaip kai kurie delegatai parodė jos debatuose, tai LSS. bus pastatyta ant tvirtų pamatų.

Bet vistiek tenka apgailestauti, kad ginčai dėl techniskų organizacinių reikalų užėmė per daug laiko ir nedavė konferencijai plačiau išsiskirti svarbesniams politikos klausimams. Jie buvo numatyti konferencijos dienotvarkėje ir keletas draugų buvo paskirti referentais padaryti įžangos žodį. Bet referentų (drg. Montvėdo ir Michelsono) pranešimai buvo praeisti be diskusijų, o prie punkto apie rezoliucijas visai nesusipėta prieiti.

Čia bus ne pro šalį pastebėti, kad kai kurie draugai, ypač iš mažesnių kolonijų, klaidingai supranta, kaip tokios konferencijos turi būti atliekamos. Teko, pavyzdžiui, išgirsti vieną nuomonę (pareikšta daigi visai ne vietoje, pertrankiant kita kalbėtoja), kad delegatų laikas esąs perbrangus klausyti referatų; reikia, girdi, svarstyti tik organizacinius klausimus. O tuo tarpu turėtų būti kaip tik atbulai: vidujiniai organizacijos reikalai konferencijose arba suvažiavimuose turėtų užimti kuomažiausią laiką; patogiausias būdas juos atlikti yra paskiriant tam tikras komisijas, kurios pagamina pilnai apdirbtus sumanymus, ir visa konferencija juos paskui patvirtina. O diskusijų centre reikia laikyti svarbiausius idėjų ir principų dalykus, kurie rūpi ne tik nariams, bet ir platesnei darbininkiskai visuomenei.

Taip daroma visame civilizuotame pasaulyje. Štai dabar,

laikę pasaulio parodos Chicagoje eina visoki kongresai ir konvencijos: įvairių mokslininkų suvažiavimai, tarptautinis moterų kongresas ir t. t. Susirenka delegatai iš visų kontinentų, daugelis jų atlikę tūkstančių mylių keliones, ir ką jie veikia? Kuone visas jų darbas susideda iš referatų skaitymo ir iš diskusijų apie tuos klausimus, kurie referatuose buna išdėstyti. Kai kas gali pasakyti, kad tai visai neapraktiška: kam čia leisti šimtus dolerių kelionėms ir gaišyti savaites laiko važinėjimams ir konvencijos posėdžiams, kad tie referatai galėtų būti atspausdinti laikraščiuose ir kiekvienas juos perskaitytų, sėdėdamas namie? Bet nė mokslininkų sąjungos, nei moterų draugijos, nei kitos visuomeninės organizacijos taip nemano. Visų yra pripažinta, kad pasidalinti nuomonėmis svarbiais klausimais yra daug daugiau naudos, negu ištisas valandas leisti ginčams apie įs-

statų paragrafus, komitetus, rinkimus ir t. t.

Tačiau dalinai savo tikslą ši konferencija visgi pasiekė: paaiškėjo noras dirbti organizacijos labui ir tapo sudarytas veikimo aparatas.

Delegatas.

Nuga-Tone

Ar jūs Turite tą "Nesijaučiu Gerai" Jausmą?

Mūsų patarimas jums yra, naudite pas savo vaistininką ir už dolių nusipirkite sau Nuga-Tone. Po vieno panauli pakeitimo tonika, kuris stimuliuoja jūsų apetitą, atgaivina visą jūsų sistemą, ir jūs jausitės tvirtesniu ir migesioje geriau. Viso mėnesio treatmentas viename butelyje tablečių. Pradėkite ši treatmentą tuojuos ir teigu po dvidešimties dienų bus būsite neužkrankintas, jūsų pinigai bus jums sauganti — jūs neimate jokios rizikos.

SIUSKIT PER NAUJIENAS PINGUS LIETUVON

To prašo Lietuvos žmonės ir taip pataria Lietuvos bankai

ISIGYKITE PAKOL DAR TURIME

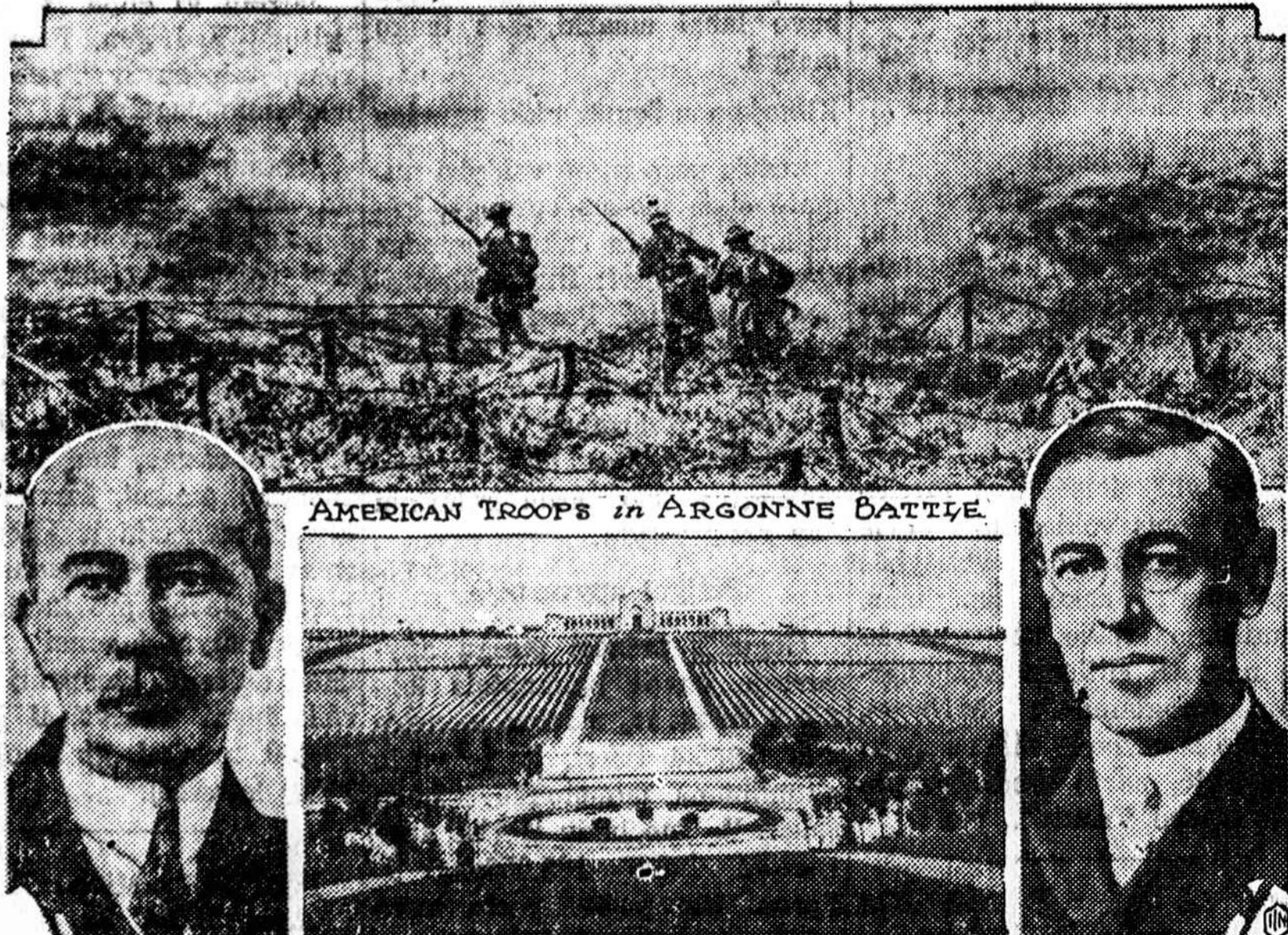
Dr. A. J. Karaliaus PARAŠYTAS KNYGAS

Barbora Ubryka arba Klioštorius ir Jezuitai	75c
118 pusl.	
Pasikalbėjimas Amerikono su Grinorium	20c
32 pusl.	
Nuosavybės Išsivystymas	50c
170 pusl.	
Kas yra Taip, O Kas ne taip? (vertimas)	75c
264 pusl.	
Moralybės Išsivystymas	50c
120 pusl.	
Pačiavimasis pas Įvairias Tautas, 89 pusl.	50c
Namų Daktaras (paskutinė knyga, kurią suspėjo parašyti. 174 pusl. (su viršelais)	\$2.00
Turime ir kitokių knygų dideliame pasirinkime. Rašykite klausdami katalogo.	

NAUJIENOS

1739 SO. HALSTED ST.
Chicago, Ill.

Talkininkai bereikalingai prailgino Pasaulinį Karą

COV. E.M. HOUSE

BURIAL PLACE OF ARGONNE DEAD

THE LATE PRES. WILSON

Daugiausia amerikiečių žuvo Argonne mušyje, Francijoje, kuris tęsėsi tris mėnesius — iki pat karo pabaigos. Apačioj matomos kapinės Francijoje, kuriose žuvusieji Argonne taikos, tai talkininkai kivrėjosi tarp savęs negalėdami pasidalinti grobio, taip kad derybos del godumo, nes vokiečiai jau spailio mėn. prašė mūsų paliaubos, o kiti vokiečių talkininkai jau pradžioj 1918 prašė taikos.

Valstybės departamentas paskelbė slapstus dokumentus, kurie liečia pabaigą karo. Tie dokumentai parodo, kad jau pradžioje metų centralinės valsty-

bės norėjo taikintis, tik Anglija, Francija ir Italija sutrukdė taiką ir bereikalingai prailgino karą. Kai Vokietija, Austrija ir Bulgarija prašinėjo prezidento Wilsono taikos, tai talkininkai kivrėjosi tarp savęs negalėdami pasidalinti grobio, taip kad derybos del godumo, nes vokiečiai jau spailio mėn. prašė mūsų paliaubos, o kiti vokiečių talkininkai jau pradžioj 1918 prašė taikos.

Tų buvus pasirašyta, jei asmeniškai Wilsono atstovas Paryžiuje, pulk. House, nebutų pataręs Wilsonui pamaži sumažinti kareivių siuntimą ir nebeiduoti talkininkams pinigų, maišto ir medžiagų, kad juos pagąsdinti.

Tų dokumentų paskelbimas, ypač šiuo laiku, yra reikšmingas, nors valstybės departamentas ir sako, kad tai esąs tik rutinos dalykas. Dokumentai parodo, kad ir tada visiems kivrėjams vadovavo Francija, kaip ji ir dabar vadovauja valstybių kovai prieš mokėjimą karo skolų. Pati Francija jau du sykii nemokėjo skolų ir, išrodo, visai nesirengia jas mokėti. Be to Francija yra griežiausia Amerikos priešininkė ir pasaulio ekonominėje konferencijoje Londone.

Spaudos Darbus

Padarome Visiems Greitai ir Pigiai

BIZNIERIAMS

Bilas
Biznio Korteles
Laiškus ir Konvertus
Plakatus

DRAUGIJOMS:

Atsišaukimus
Lapelius
Korteles
Programus
Tikietus

PAVIENIAMS:

Vizitinės Kortelės
Vestuvėms Laiškai
Suzieduotuvėms
Kortelės
Pasveikinimai, etc.

Draugijoms Konstitucijos ir jų Vedamos Knygos yra Musų Specialybė. Padarom jas ant specialio užsakymo taip kaip jos vedamos, su specialiom linijom ir lietuviškais antgalviais.

NAUJIENOS

1739 South Halsted Street,

Chicago, Ill.

STATYBOS IR SKOLINIMO BENDROVĖS BEI JŲ VEIKIMAS

(Advokato Joseph J. Grish pranešimas, skaitytas Lietuvių Ekonominėje konferencijoje liepos 18 d., 1933 m., Chicago, Ill.)

Šimtą su viršum metų atgal, būtent, sausio 3 d., 1831 metais tapo įsteigta pirmą kooperatyvą draugija arba bendrovė, susidedanti iš 40 narių, kad nariai įsigytų nuosavus namus dėl pagyvenimo. Tas atsitiko Frankforde, Philadelphijoje, Pensilvanijos valstijoje.

Iš šios mažos pradžios išaugo viena didžiausių finansinių įstaigų ir šiandien Jungtinės Valstijos randasi 11,442 panašių bendrovių, į kurias investuota apie \$8,417,375,605.00 ir kurios turi 11,338,701 narių.

Šios bendrovės yra daugiausia užvardintos "Building and Loan Association, Homestead Association, Loan and Savings Associations and Co-operative Banks". Bet Illinois valstijoje ir apylinkėse lietuviai panaudojame svetimą žodį ir sutrumpintai vadindami "spulkomis".

Kas yra spulka? Ką jos veikia ir koks yra jų tikslas? Kokią rolę spulkos lošia ekonominiame gyvenime čionais Jungtinės valstijos? Ir ko galima tikėtis iš jų ateityje?

Spulkos arba Statybos ir Skolinimo Bendrovės yra draugijos, kur vieni taupydami savo uždirbtus centus paskolina kitiems, kurie stato arba perka namus dėl pagyvenimo. Beveik kiekviena valstija turi savo įstatymus, kaip dėl sudarymo spulkų taip kad dauguma turi tuos pačius tikslus su mažais pakeitimais. Į

statymo skyrių narys daugiausiai užsirašo mokėti ant šėrų arba akcijų, kurių vertė

paprastai yra po \$100.00. Yra keli gerai žinomi planai tarp spulkos narių. Vienas jų planas vadinama "Dayton arba Ohio Plan". Pagal tą planą, narys moka ant šėrų kiek išgali ir kada jam patinka, taip kad laikas nuo laiko ant investuotų pinigų prirašo profita arba uždarbį. Antras planas — tai "Serial" arba serijos planas. Narys moka sistematiškai po nustatytą sumą kas savaitę, kas mėnesį arba kas bertainį. Tarp Chicago ir apylinkės lietuvių spulkose yra vartojamas serijų planas. Žinoma, yra ir taip vadinama "Prepaid" arba "Paid up" stock, už kurį sumokama su syk visa suma.

Idant sutverti spulką Illinois valstijoje, yra reikalaujama, kad būtų ne mažiau dešimties narių, ir pagal didumą miestų turi būti narių susirašę ant 500 šėrų miesteliuose mažiau 5,000 gyventojų, o 1,000 šėrų didesniuose miestuose. Potam išsirenka direktorius, valdybą ir panašiai, — kaip bile kita draugija arba bendrovė.

Po išgavimo leidimo arba charterio yra reikalinga kas metai priduoti atskaitas valstijos auditoriui. Šis asmuo savo pagelbininkais peržiūri spulkos vedamas knygas, nuosavybę, stovį bent vieną kartą per metus. Šis valstijos departamentas turi teisę įsakyti spulkoms susijungti, suspenduoti arba likviduoti ir paskirti receiverį, jeigu spulka negali išsimokėti. Illinois valstijoje pagal praeitų metų skaičius, randasi 913 spulkų su 905,500 narių ir investuoti pinigai siekia \$466,600,631.

Spulkos tvarką veda direktoriai, kurie yra išrenkami ant metinio šėrininkų susirinkimo ir pagal šios valstijos

Vaideliai iš ekonominės konferencijos. — Viršų: Jungt. Valstijų valstybės sekretorius Hull šnekučiuojasi su Anglijos izdo kancleriu Neville Chamberlain. Apačioj: Italijos finansų ministeris Guido Jung kalbasi su Belgijos delegatu Jaspar. Vidury gi: Japonijos delegacijos narys ramiai sau miega laike konferencijos posėdžio.

įstatymus (panašiai yra daugumoj kitų valstijų) balsavimai direktorių yra taip vadinami "Cumulative vote". Todėl ir mažuma šėrininkų gali išrinkti savo atstovą į direktorius. Pavyzdžiui, sakysime, bus renkami keturi direktoriai. Vienas narys, turėdamas dešimtį šėrų, gali balsuoti po dešimtį balsų ant kožno direktoriaus arba paduoti 40 balsų už vieną direktorių.

Spulkos daugiausiai randasi kartu su "Real Estate" raštinėmis, bet yra ir tokių, kurios laiko susirinkimus vieną kartą savaitę ir iš antros pusės New Yorke yra viena spulka, kurios investuotas kapitalas siekia \$40,000,000.00 su viršum.

Spulkos skolina savo nariams ant pirmų morgičių ant mažų namų dėl pagyvenimo ir, be paskolų, ant sertifikatų arba "Stock Loans". Spulkoms nevalia skolinti ant kitokių nuosavybių, išskiriant valdžios arba valstijos bonus.

Kokia nauda yra pasiskolinus iš spulkos? Nauda ta, kad skolininkas pradeda tuojau, kas savaitę, kas mėnesį arba kas bertainį atmokėti paskolintus pinigus. Pavyzdžiui, padėkime paskola ant \$1,000, mokant po 25 centus į savaitę ant kožno šėro arba per \$2.50 savaitę ir šeštą nuosimintį į metus mokant kas mėnesį, skola liksis pilnai išmokėta abelnai per šešis metus ir apie devynis mėnesius.

Taupytojai taip pat gauna gerą nuosimintį arba uždarbį, ir praeitį tie uždarbiai buvo nuo keturių iki septynių nuosimčių už indėlius.

Spulkos augimas ir veikumas priklauso nuo direktorių. Jų veikumas ir darbštumas lošia svarbią rolę. Jie pagelbsti žmonėms įsigyti nuosavus namus; išmoka sistematiškai taupyti uždirbtus pinigus. Jie pagelbsti apylin-

kei augti ir mažesniuose miesteliuose jie esti lyg ir bankieriai, pagelbėdami savo miescionims įsigyti namus ir sulaukyti, kad jie apsigyventų tuose miesteliuose.

Dabar klausimas apie saugumą šių įstaigų. Nejudinamas turtas arba taip vadinamas "Real Estate" yra pagrindas visokio turto. Be žemės nebūtų galima užauginti gyvenimui reikalingų produktų. Civilizuotose šalyse žmonės gyvena po pastoge, todėl namas yra kožnam reikalingas. Šeimos galva stengiasi įsigyti namą, kad išauklėti savo šeimyną, ir tas yra paskatinimas dirbti, taupyti ir įsigyti nuosavą namą. Jeigu ne, tai turėtų nuomą arba rendą, ir toks žmogus esti labiau suvaržytas. Todėl šeimyninkas, turėdamas tą tikslą, stengiasi išsimokėti už namą tokiu būdu, kad Spulkos

pajėgė pergyventi visas depresijas. Statistika rodo, kad per šimto metų laikotarpį nuostoliai buvo 2% ant spulkose investuotų pinigų.

Tai parodo, kad spulkos yra viena iš saugesnių taupymo įstaigų, ir neatsižvelgiant į dabartinį nenormalų laiką, spulkos stovi ant tų pačių pagrindų, skolinami pinigais ant nejudinamos nuosavybės, ant mažų namų.

Kokia nauda yra būti namo savininku? Valdžia ji skaito kaip gėrą ir pavyzdinę pilietybę; jis padeda mokėti mokesčius arba taksus; jis pasiryžęs kovoti už savo šeimyną, už savo šalį; jis yra taupumo pavyzdys.

Idant palaikyti šias įstaigas, mes matome, kad Jungtinės Valstijos paliausuoja spulkas nuo "income" taksų; paliausuoja nuo "Corporation" taksų; taip pat ir valstijos duoda lengvatų taksų klausime.

Kada dabartinis krizis įvyko, 1932 liepos mėn. liko įsteigtas Federal Home Loan Bankas, kuris bus lyg ir rezervas dėl pavienių spulkų. Spulkos galės gauti paskolas. Į šį projektą Jungtinės Valstijos įnešė \$125,000,000.00 dėl šio darbo pradžios, idant pagelbėti spulkoms, nes bankai atsisakė duoti paramą, ir valdžia pravedė šį įstatymą.

Spulkos gerame stovyje gali gauti paskolas iš šio Federal

Specialai VIENAI SAVAITEI, LIEPOS 3

Sudedami Showers, lengvai įdėdami, Chromo dengti, su fran-
\$3.10
komis
NICKEL PLATED \$2.69
po
Porcelinės rankenos, rezervuaro kranai, Specialiai
kiekvienas \$53c
Baltu celuloidu dengtas toiletas, sunkus kablai \$1.48

**SQUARE DEAL
Plumbing & Heating
Supply House, Inc.**
1725 S. STATE ST., Chicago.
CALUMET 5200
Uždaryta nedėliomis.
Atidaro vakarais iki 7 val.

"Namų Daktaras"

Dr. A. Karaliaus parašyta, 175 pusl. \$2 vertės Knygą, kuri turėtų būti kiekvienoje lietuvių šeimynoje —

NAUJIENOS duos VISAI DYKAI visiems, kurie užsirašys "NAUJIENAS" sau, savo draugams, pažįstamiems arba giminėms.

Naujienos Chicagoje ir kitur metams — \$8.00, pusei metų — \$4.00; visur kitur Amerikoje — metams \$7.00, pusei metų — \$3.50.

Siųskite pinigais arba money orderiu.

"NAUJIENOS"

1739 So. Halsted Street
CHICAGO, ILLINOIS

Kenneth Buck (vidury), kuris prisipažino išvogęs mažą Peggy McMath ir gavęs išpirkimo pinigų už jos paliausavimą, atgabenas į Charleston kalėjimą, Boston, Mass., kur jis turės kalėti 25 metus.

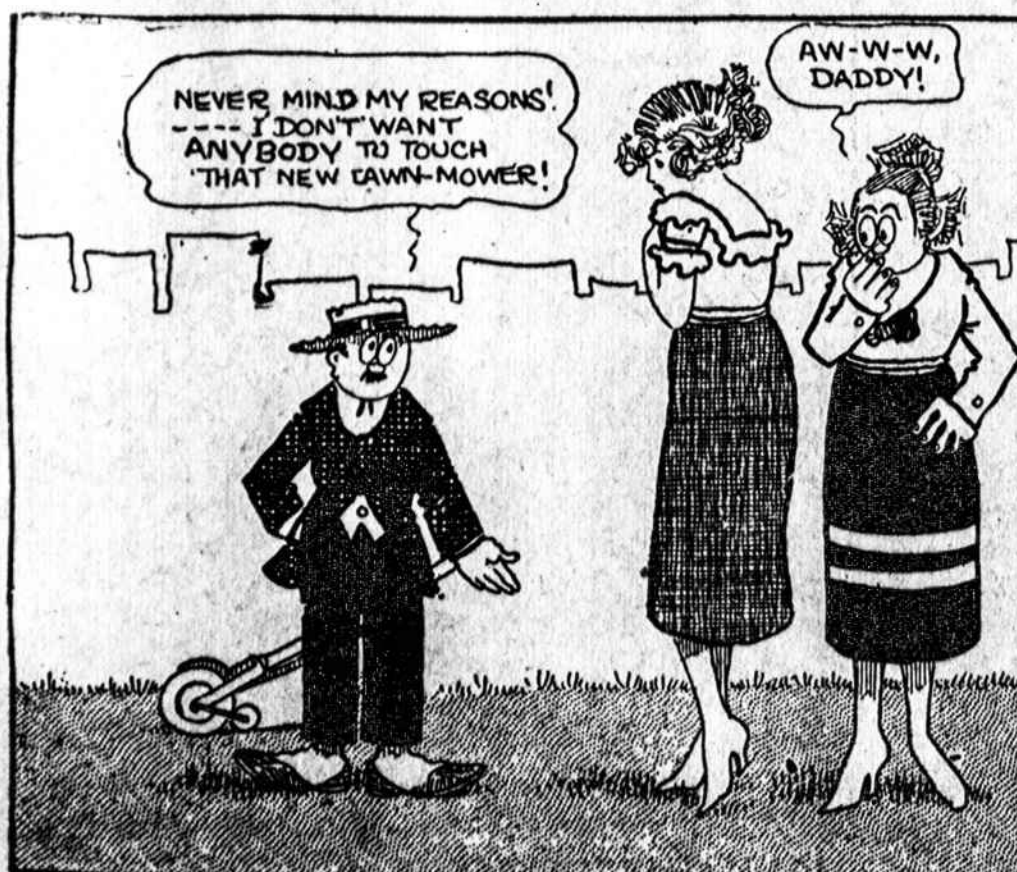
Buy gloves with what
it saves

Yra reikalo mokėti 50c
daugiau, kad gauti gerą dantų
kvepalą. Listerine Tooth Paste,
sigilus tubas parsiuodamas
50c ir valo ir apsaugo dantis.
Be to galite sutalpinti
50c už kurtos galit susipirkti
pristatytas ar ka kito
Lambert Pharmacol Co.

**LISTERINE
TOOTH PASTE
25c**

**GARSINKITĖS
NAUJIENOSE**

THE GEEVUM GIRLS

Home Loan Banko labai lengvomis išlygomis.

Čionais Chicagoje ir apylinkėse randasi 19 lietuviškų spulkų ir, pagal 1931 metų skaitlines, jų investuotas kapitalas siekia \$3,926,890.00; yra daug lietuvių, kurie priklauso prie lenkų, čekų ir vokiečių spulkų. Butų sunku pasakyti, kiek lietuvių turi kitų tautų spulkose sudėję savo pinigų.

Kadangi keleta metų atgal

**Kelaukite Lietuvon
"Naujienu" Laivakorčių
Patarnavimu**

JUOZAPAS EUDEIKIS IR TĖVAS

GRABORIAI

Nežiurint kur gyvenimi patarnavimas prieinamas už
NAUJA MAŽESNĖ KAINA
LAVONA PERKELIAM DYKAI
30 Metų Skirtingo Patarnavimo
Pašaulite REPUBLIC 8340 dėl eksperto patarnavimo
ir žemesnės kainos. Vienoj vietoj

5340 South Kedzie Avenue

KIEKVIEENAI
MOTEREI

reikalinga

ši

NAUJA

VALGIŲ GAMINIMO

KNYGA

(COOK BOOK)

ISIGYKITE TUOJAUS

Kaina tik \$1.00

Ką tik naujai atspausdinta.
Prisiunčiame paštu.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street
CHICAGO, ILLINOIS

Rusiška ir Turkiška Pirtis

DOUGLAS BATHS

3514-16 W. ROOSEVELT ROAD
arti St. Louis Ave. Tel. Kedzie 8902
Vanos, lietaus ir druskos vanos.
swimming pool.
Rusiška ir turkiška pirtis moterims
seredomis iki 7 v.

Daktaras

WISSIG,

Kapitonas

Pasauliniame kate

Specialistas II

Rusijos

GYDO VISAS LIGAS VYRU IR MOTERU PER 28 METUS
NEŽIURINT KAMP UŽSISENĖJUSIOS IR NEISGYDOMOS JOS YRA
Speciališkai gydo ligas pilvo, plaučių, inkstų ir puslės, užuodijimą kraujo, odos, ligas. Žaidimas, reumatizmas, galvos skausmas, skausmus nugaroje, kosėjimą, gerklės skaudėjimą ir palaptingas ligas. Jeigu kiti negalėjo jus išgyti, ateikite čia ir pėsitikiškite ką jis jums gali padaryti. Praktikuoją per daugelį metų ir išgėdė tūkstančius ligonių. Patarnavimas dykai. OFISO VALANDOS: Kasdien nuo 10 valandos ryto iki 1 valandos ir nuo 5-8 valandų vakare. Nedėliomis nuo 11 ryto iki 1 val. 4200 West 26 St. kamps Keeler Ave. Tel. Crawford 5573

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News
Published Daily Except Sunday by
The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 South Halsted Street
Telephone Canal 8500

Editor P. GRIGAITIS

Subscription Rates:
\$3.00 per year in Canada
\$5.00 per year outside of Chicago
\$3.00 per year in Chicago
8c per copy

Entered as Second Class Matter
March 7th 1914 at the Post Office
of Chicago, Ill. under the act of
March 3rd 1879.

Naujienos eina kasdien, laikantis
sekmadienius. Leidžia Naujienu Ben-
drovė, 1739 S. Halsted St., Chicago,
Ill. Telefonas Canal 8500.

Užsakymo kainos

Chicagoje — paštas	
Metams	\$3.00
Pusmeti	4.00
Trims mėnesiams	2.00
Dviem mėnesiams	1.50
Vienam mėnesiui	.75
Chicagoje per išnešiotojus	
Viena kopija	3c
Savaitė	18c
Mėnesiui	75c
Suvenytose Valstijose, ne Chicagoj.	
paštu:	
Metams	\$7.00
Pusmeti	8.50
Trims mėnesiams	4.50
Dviem mėnesiams	3.25
Vienam mėnesiui	1.75
Lietuvon ir kitur užsieniuose	
(Atpaiginta)	
Metams	\$8.00
Pusmeti	9.50
Trims mėnesiams	5.00
Dviem mėnesiams	3.50
Vienam mėnesiui	2.00
Orderiu kartu su užsakymu	

AUKA ŽMONIJOS PROGRESUI

Vistiek ar mes norime, ar ne, mes žengiamo kartu su visa žmonija. Kur žengiamo, kas gali žinoti? Reikia tikėtis, kad į geresnę ir kultingesnę ateitį. Kelias į tą ateitį yra vadinamas progresu.

Kiekvienas žinksnis šituo keliu reikalauja didelių pastangų, drąsos ir aukų. Dėlto, kad mes einame su žmonijos progresu, mes turime ir aukas jam dėti — sunkias, skaudžias aukas.

Darijaus ir Girėno mirtis yra lietuvių auka žmonijos progresui. Ne tik auka lietuvių tautai.

Kada skrido per okeanus kiti lakunai, — anglai, francuzai, rusai ir t. t., ir daugelis jų žuvo, tai buvo pasiaukojimas ne tik jų viengenciams, bet ir mums. Visiems — visai žmonijai ir jos progresui.

Jie praskynė tą pavojaus kelią, kuriuo išskrido musikiškai žmonijai.

Anąmet Lindbergho pasisekimas, jo milžiniškas pagarsėjimas visame pasaulyje uždegė žmonijos fantaziją. Kitų lakunų mirtys neužmušė noro drąsiose įvairių tautų asmenyse rizikuoti savo gyvybėmis. Jos tik parodė, kad skridimas per okeaną iš vieno pasaulio krašto į kitą dar tebėra pavojingas dalykas ir reikalauja didelio pasiryžimo.

Lietuvių tarpe atsirado du jaunuoliai, kuriems to pasiryžimo netrūko. Šiandie tatau žinome ne tik mes, bet ir visas pasaulis. Ir pasaulis tatau įvertina. Visuose kraštuose dabar minima Darijaus ir Girėno vardai su pagarba. Net ir lenkai, kuriems dėl Vilniaus klausimo lietuviai neturi geros širdies, reiškia savo užuojautą Lietuvai.

Taigi Darius su Girėnu pasiaukuoja didesniai dalykui, negu tautos ambicija arba valstybių ginčai dėl teritorijų. Juodu pasiaukuoja visai žmonijai. Ir lietuviai gali didžiuotis, kad jie jau pajėgia tokiomis aukomis prie žmonijos progreso prisidėti. Juo didesnės aukos, deja, juo skaudesnės!

DAR DU SMUGIAI PROHIBICIJAI

Užvakar pasisakė už prohibicijos atšaukimą dar dvi valstijos — Alabama ir Arkansas. Tai yra pietinės valstijos, kuriose per ilgus laikus „sausieji“ buvo labai stiprūs. Kuomet ir jose 18-jo amendmento šalininkai yra sumušti, tai vargiai jie dar gali tikėtis pasisekimo bent vienoje valstijoje.

„Sausųjų“ reikalas yra pralaimėtas, ir jeigu jie nebūtų siauro proto „reformininkai“, kurie nori butinai tempti gyvenimą ant savo korpalo, tai jie daugiau nebesipriešintų daugumos nuomonei, ir prohibicijos atšaukimas būtų patvirtintas umu laiku.

Bet vistiek ar jie dar spardysis, ar ne, prohibicijai galas, matyt, ateis dar šiemet.

VALDŽIA IR PRAMONININKAI

Washingtonė jaučiamas neramumas. Prieš kiek laiko pramonės kontrolės administratorius Johnson viešai įspėjo pramonininkus, kad jie skubintysi tartis su darbininkais dėl darbo valandų ir algų „kodeksų“; o generalis pramonės kontrolės administracijos patarėjas Richberg tiesiog pareiškė, kad industrijos vadams duodama dar viena, ir „gal jau paskutinė“ proga.

Dabar iš federalinės sostinės ateina žinių, kad Rooseveltas rengiasi netrukus paskelbti taisyklės visai krašto pramonei, nelaukdamas, iki pramonininkai geruoju patieks savo projektus. Sakoma, kad valdžia laukia aštrios kritikos iš kapitalistų pusės ir, jei atremti, organizuoja milžinišką agitacijos mašiniją, kuri veiks per spaudą, radio ir kinematografus, stengdamasi publikoje sukelti palankią valdžios politikai nuotaiką.

Valdžia yra susirūpinusi dėlto, kad ji mato, kaip sparčiai kyla įvairių prekių kainos, kuomet darbininkų uždabiuose pažangos beveik nesimato. Ji numano, kad, jeigu taip toliaus eis, tai biznį gali ištikti naujas krizis, nes aukštos kainos ilgai nepasilaikys, jeigu žmonių masės neturės pinigų pirkti prekes.

Valdžia bijo, kad pramonininkai, kurie pradžioje buvo gana palankūs jos programai, nebeorės su ja kooperuoti, kuomet jie matys, kad biznis jau neša pelną. Jie dabar jau bando kaip galint ilgiaus išsisukti

nuo valdžios kontrolės, o toliaus, susiorganizavę, jie gali ir visai pasišaukti. Rooseveltas, žinoma, turi labai didelę galią, kurią jam suteikė kongresas, bet ar jisai turės drąsos ją pavartoti prieš kapitalistus, tai klausimas.

Kada gyvuliai tebebuvo kriminalistais

Istorija pakartotina parodė, kad kas yra teisinga vienam amžiu, tas yra dažniausiai klaidinga kitam amžiui. Niekur kitur, galbut, tai nėra tiek aišku, kaip kriminalologijoje, kur daugelis poelgių ir doktrinų, kurios kitados buvo juristų, filosofų, kunigų ir eilinių piliečių užgirtos, šiaudien yra laikomos ir kvailios ir nežmoniškos. Išmintingas žmogus ir šiaudien abejoja, ar mūsų įstatymai ir teisdarystė ateityje neatrodytų tokie pat, kokie mums atrodo viduramžių įstatymai ir teisdarystė. Ta proga bus įdomu ir žingeidus susipažinti su tais laikais, kuomet ir gyvuliai buvo areštuojami, tempiami į teismus, neteisiami ir ekzekutuojami lygiai taip pat, kaip žmonės.

Primityviai žmonės pripažindavo asmenybę ir gyvybę byle daiktams. Jei tie daiktai jiems darė skriaudą, žmonės juos bausdavo arba sunaikindavo. Kiekvienas mažas vaikas instinktyviai tą patį daro; dažnai ne kitaip pasielgia ir vaiku tėvas, spardydamas ir keikdamas, sakysim, kokią kelio balaną, kuria apsidrėjęs jis parvarto ir užsigavo.

Senovės Graikijoje įrankis, kuriuo buvo užmuštas žmogus, būdavo atgabenamas į teismą, pasmerkiamas ir, jei rastas kaltu, išmestas už valstybės sienos. Anglijoje kur kas vėlesniuose, šamžiuose žudymo įrankis būdavo atiduodamas nužudytojo giminėms, kad jie galėtų savo rankomis sunaikinti. Dar vėliau, nužudymo įrankis būdavo atiduodamas karaliaus nuosavybėn, kurio valdininkai įrankį pardavė, pinigų atiduodavo mišioms už nužudytojo vėlę.

Visokių papildomų parėdymų buvo išleista; pavyzdžiui, jei visas vežimas pervažiuo ir suvažinėjo žmogų, tai visas buvo parduodamas; bet jei žmogus buvo užmuštas vienu ratu, vežimui atovint vietoje, tai buvo parduodamas tik vienas ratas. Laivas gėluose vandenyse buvo parduodamas, jei kuri nors jo mekanizmo dalis užmušė žmogų, bet suriuose vandenyse nelaimėi atsitikus laivas nebuvo baudžiamas. Lordas Coke autoritetingai išaiškino, kad laivas jurėse negali būti kaltinamas, kadangi dėl didelių bangų ir audrų jis nėra atsakingas už savo poelgius. Amerikos katalikiškoj valstijoje, Marilande buvo nuteistas medis, iš kurio iškrito jo savininkas.

Be abejo, mūsų protėviai atrodė juokingi teisdami vežimą, užmušusį žmogų! Mes esame jau kur kas išmintingesni ir daikto neteisime, bet tik konfiskuojame, sakysime, revolverį, baslį arba valtį, kuri kontrabandininkai atgabenę jo savininkas.

Nusidėjėlių kiauulės.

Jei jau negyvi daiktai buvo areštuojami ir teisiami, tai juo labiau buvo gyvi gyvuliai. Tai praktika yra labai sena. Kol dar nebuvo reguliarių teismų, tai nusikaltę gyvulys buvo atiduodamas nukentėjusiajam arba jo giminėms nubausti. Vėliau jie buvo traukiami teisman: naminiai gyvuliai ir civilinius teismus, laukiniai gi į bažnytinis teismus. Ten jie būdavo formaliai kaltinami, advokatų ginami, išteisinami arba nuteisiami, ir jei nuteisiami — ekzekutuojami. Tai buvo madoje visoje Europoje ir Amerikoje. Įdomiausia byla buvo 1457 metais Savigny, kur į teismą

buvo atgabenta kiauulė su 6 paršiukais, kaltinama vaiko užmušimu ir suėdimu. Nusikaltimas buvo aiškus, bet kiauulės šeimos gynėjai teisme iškėlė tokią kovą, kad nuteista buvo tik viena kiauulė. Jaunikliai paršiukai buvo išteisinti dėl jų nepilnų metų ir dėl blogo pavyzdžio, kokį jiems davė jų motina. Nelaimingoji kiauulė buvo pakarta turgaus aikštėje, didžiausiai žmonių miniai žiurint ir buvo palikta kabėti keturias dienas, kad kitos kiauulės žinotų. Tačiau visi 6 paršiukai po trijų savaičių vėl atsidūrė teisme, kadangi jų savininkas negalėjo garantuoti už jų gerą poelgi.

1494 metais buvo apkaltinta kita kiauulė, padariusi žmogžudystę bažnyčiai priklausančioj teritorijoje ir kaltintojais buvo patys vienuoliai. Teismo sprendimas yra vertas įsidėmėti kad ir šių dienų teisėjams. „Mes, minėtu nusikaltimu pasipiktinę ir pasibaurę į jį turėdami tikslą, kad būtų parodytas pavyzdys ir apsaugotos teisingumas, nutarėme, nuteisėme, pasmerkėme, apskelbėme ir parėdėme, kad kalbamasis paršas, suimtas ir laikomas kaliniu minčtame vienuolynce, turi būti ekzekutorias pakartas ir pasmaugtas.“

Nemažesni kriminalistai buvo ir kiti naminiai gyvuliai. 1314 metais arti Moisy bulius užpuolė ir užmušė žmogų. Gyvulys buvo nuteistas pakarti viešioje kartuvėse ir teismo nuosprendį patvirtino Paryžiaus parlamentas. Aix provincijoje buvo sudeginta kumelė 1694 metais ir sudeginimas buvo nuspręstas aukščiausiojo tos provincijos teismo.

Bažnytinuose teismuose pasmerktųjų gyvulių skaičių per istisus amžius figuravo žiurkės, pelės, sarančiai, žiogai, uodai, musės, skruzdės, gyviai ir, žinoma, gyvatės. Paprastai tokie gyviai ir vabalai būdavo iškeikiami, o kaikuomet net ekskomunikuojami! Pavyzdžiui, 1338 metais vabalų pulkai užpuolė Tyrolio laukus. Bažnyčios teismas juos pasmerkė ir pavedė parapijos klebonui juos ekskomunikuoti. Tai jis padarė su didžiomis ceremonijomis, bet kadangi kaimiečiai nebuvo sumokėję savo mokesčių ir be to patys buvo nuodėmingi, tai vabalai nepaklausė bažnyčios valios. Pagaliau, kai visi laukai buvo nuėsti ir gyventojai pradėjo badauti, tuomet iškeikimas pradėjo veikti ir vabalai prasišalino.

Įdomiausias buvo žiurkių teismas šešiolikame amžiuje Autune, kaltinamų suėdus ir išaikvojus visos provincijos vasarinius javus. Kaltinamieji buvo pakviesti atvykti paskirtą dieną teisman, bet nepaklausė. Vis tik teismas pasikyrė žiurkėms ginti advokatą Bartolomejų Chassae, vėliau pasidariusį vienu garsiausių Prancūzijos gyvulių kriminalistų gynėju.

Kaip žiurkės laimėjo bylą. Garbusis advokatas tiek jau nuosirdžiai gynė sau pavestas žiurkes, kiek jis būtų gynęs geriausius savo klientus žmones. Pirmiausia jis darė visa galima, pateisinti žiurkių neatsakymą į teismą; jis įrodinėjo, kad žiurkės, gyvendamos išsisklaidžiusios po daugelį kaimų, negalėjo būti pakankamai informuotos vienu teismo kvietimu. Advokato sugestija buvo priimta ir teismas išleido antrą įsakymą visoms žiurkėms atvykti teisman ir parėdė, kad įsakymas būtų

Minneapolis, Minn., daktarai — W. H. Hedberg, chiropraktas (kairė) ir Dr. E. G. Engberg, kurie nežinomų piktadarių buvo išvogti ir kankinti. Piktadariai norėjo Dr. Engbergą priversti padaryti baisią operaciją Hedbergui ir kai atsisakė, tai buvo sumuštas, apnuodytas ir pamestas automobiliu ant geležinkelio bėgių, kad traukinys sudaužytų. Hedberg gi buvo rastas sumuštas ir persautas į ausį.

perskaitytas iš visų pamokslininių, visose bažnyčiose, kurių apylinkės žiurkės gyvena.

Praslinkus gerokam laikui žiurkių advokatas atėjo į teismą ir pareiškė, kad kaltinamosios negalėjo susirinkti į teismą nurodytu laiku, kadangi per tolimas kelias ir, be to, pavojingas, kadangi per daug katinų apylinkę gyvena. Jis savo gynimą rėmė tuo argumentu, kad kaltinamasis negali ir neprivalo vykti į teismą, jei nėra garantijos jo asmens apsaugai. Dėlto Chassae pareikalavo, kad kaltintojai duotų garantiją, kad žiurkių šaukimo laiku katinai lojaliai elgsis. Jo pasiūlymas buvo priimtas domėn ir kaltintojams buvo duotas oficialus pasiūlymas. Bet kadangi kaltintojai nenorėjo garantuoti žiurkėms saugumo prieš jų amžinus priešus, katinus, teismas buvo baigtas be pasekmių.

St. Julien vynuogių augintojų byla prieš vynuogynų naikintojus vabalus, prasidėjusi 1445 metais, tęsėsi virš 40 metų. Bylai iškilus atvyko du smarkūs advokatai ir pradėjo karštą gynimą. Teisėjas jų įtikintas, pertraukė bylą

ir rekomendavo vieton teismui viešas pamaldas.

Kol pamaldos pasibaigė, vabalai išnyko. Bet po trisdešimt metų jie vėl sugrįžo, ir ši kartą jie nebe juokais buvo atiduoti teismui. Vabalų advokatai tuo tarpu buvo mirę ir buvo paskirti nauji gynėjai. Naujieji gynėjai 1587 metais įnešė savo sugestiją, kad jų klientams bažnytinis teismas nėra privalomas, kadangi jis tegali ekskomunikuoti. Byla persvarstoma keturis kartus. Pagaliau patys vynuogių augintojai, nepeteję kantrybės dėl teismo nusiteisimo susirinkę nutarė pavesti didelį vynuogynų lauką vabalams, kur jie galėtų gražiausiai maitintis ir nebesikišti į kitus laukus. Sumanymas buvo priimtas ir buvo parašytas pasiūlymas vabalams, teismo patvirtintas, su sąlyga, jei vabalų advokatai su tuo sutiks. Bet kaip ir buvo galima laukti, vabalų advokatai, abejodami savo įtaka pas vabalus, sumanė, kad siulomasis vynuogynas yra nevaisingas, todėl augintojų pasiūlymą atmetė. Kuo ta byla pasibaigė, nėra žinių, nes rekorduose neberandama paskutinio puslapio. Dar įdomesnė byla atsitiko

Bazely, 1474 metais. Kažkoku būdu gaidys padėjo kiaušinių; dėl tokio savo poelgio jis buvo atvilktas į teismą, teisiamas, nusmerktas ir sudegintas ant laužo. Didžiojo miesto aikštėje buvo pastatytas aukštas laužas, ant kurio, kunigo aktyvaizdoje, gaidys su visu savo kiaušiniu buvo iškilmingai sudegintas kaip ir bet koks žmogiškas cėtikas. Čia, žinoma, veikė raganavimo elementas. Gyvuliai už raganavimą buvo teisiami ir kankinami nemažiau kaip žmonės. Daugiausia nukentėdavo kiauulės, kadangi buvo manoma, kad velnias yra ypatingai mėgsta. Nemažai kliudavo katėms, šunims, ožkoms, paukščiams, ypatingai jei buvo juodi.

H. H.

Keliaukite Lietuvon „Naujienu“ Laivakorčių Patarnavimu

KULTURA No. 4 tik ką gavome iš Lietuvos. Tai geriausias ir įdomiausias žurnalas. Kaina tik 45 c. Galima gauti Naujiene.

BOSTONIEČIŲ ATYDAI
Naujiene galima gauti nusipirkti kasdien pas p. M. Andelman, 284 Tremont St., Boston, Mass.

Reikalaukite „NAUJIENAS“ ant bile kampe, kur parduodami laikraščiai. Pardavėjas laikraščių bus gatavas jums patarnauti. Jisai tenai stovi ne savo smagumui, bet Jusų patogumui delei.

IGALIOJIMUS

(Governantis)

galite padaryti pas mus pigiau ir geriau negu kitur.

Klausdami informacijų iš kitų miestų rašykite

NAUJIENOS
1739 So. Halsted St.
CHICAGO, ILL.

„JANKISKA KIAULĖ“

Īspējimas

Be operācijas ar ķirškimu. Be privātsino
pārlido. Šis pāprastais gūtmāties nāmie leid-
nā jums atšķīti savo reikānīs kālp pāprast-
tāl—šinoma. Iei nesate tiek pālere, kad
vaste privātsino gūtmāties. Tokiāms steil-
kimu, Esmārdi Iei sēkīto, kas gūtmāties
kārdīti jūsu kolū žārdās, eumāzīti sūti-
mātie ir nāšālini vīus ekuārdus, kad jū
trūmpa laikā, gāzētie atšķīti. Tētiā lai-
vēkēties lēngvu nūrdydzim ir jūms dūšā
pēlās. Jūsu atšķītiānīkas nepāslīkāys jūsu
pūstā, ieiān nēnēkēties.

gali pigiau patarnauti.
 niais lietuvių graborius, kuris
 abu dirbtuve.
 rengtos trys koplyčios su
 I del šermentų.
 pašaukite šią įstaigą.
JUDEIKIS
 GRABORIUS
 OFISAS
MITAGE AVE.
 12 CHICAGO, ILL.

J. J. BAGDONAS
Lietuvių Graborius
Liudnoj Valandoj Pasaukite Mane
2506 West 63rd St.
Tel. REPUBLIC 3100

Ofiso ir Rez. Tel. Boulevard 5
DR. NAIKELIS
756 W. 35th St.
(Cor. of 35th & Halsted Sts)
Ofiso valandos: nuo 2-4, nuo 7
Nedideliais pagal sutarti.

JOHN B. BORDE
LIETUVIS ADVOKATAS
105 W. Monroe St., prie Clark
Telefono 5 State 7850; Valandos 9-5
W. Side: 2201 W. 22 St. (Cermak)
Panedžio, Sėdros ir Pėnės vak. 6 iki
Telefono Canal 6122
Namai: 6459 S. Rockwell Street
Utarinko, Kėvergo ir Sėbato vak. 7 iki
Telefono Republic 9600

Tarp Chicagos Lietuvių

Svečių pagerbimo bankietas virto lietuvių lakunų gedulo vakaru

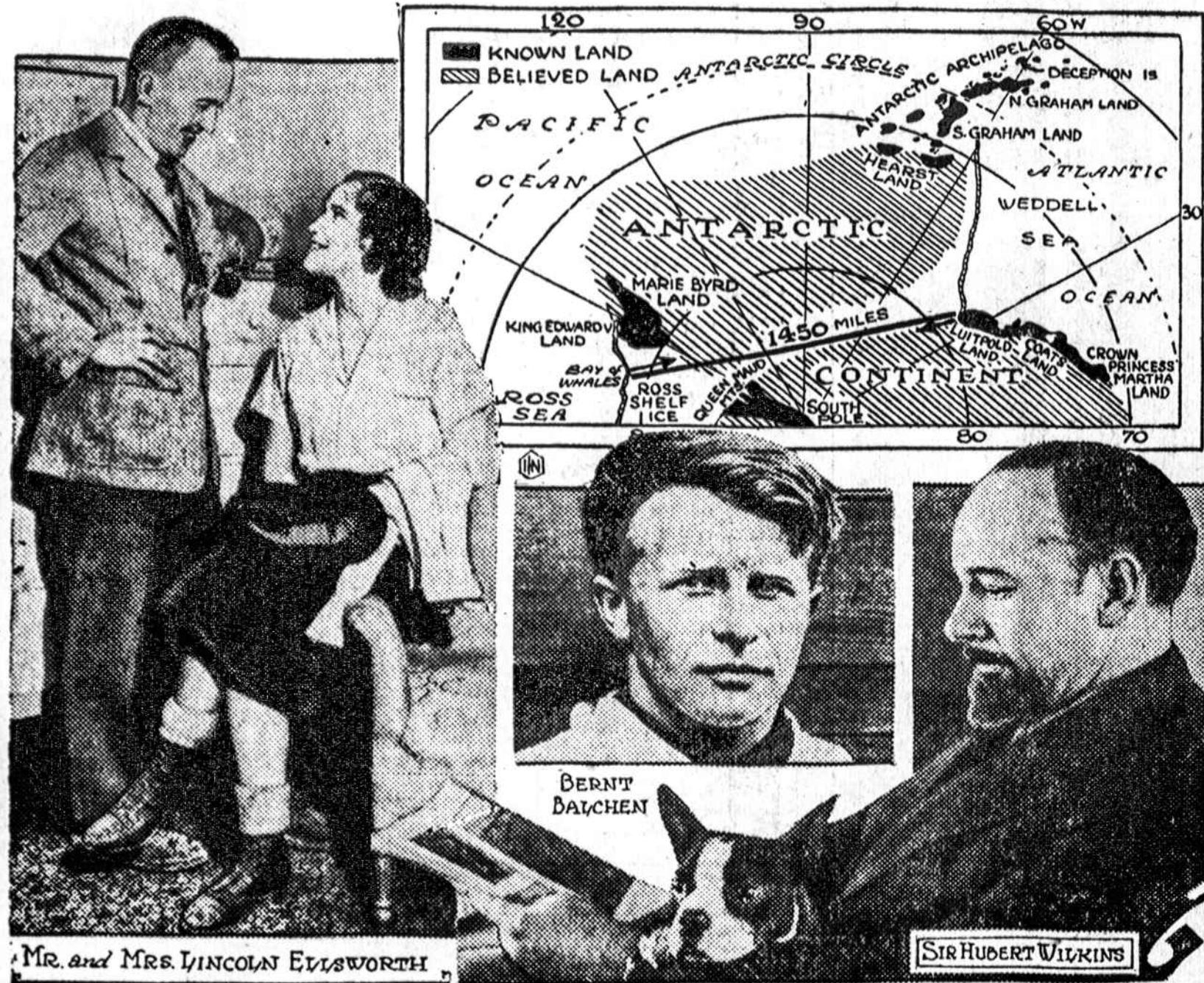
Liepos 17 d. buvo rengiamas bankietas Knickerbacker viešbutyje pagerbimui atsilankiusių svečių i "Pasaulio Parodos Lietuvių Dienos" iškilmės.

Atvyko specialiai užkviesti Lietuvos valdžios atstovai. Dalyvavo iš Chicagos ir tolimesnių Amerikos miestų daktarai, laikraštininkai, menininkai ir bendrai visuomenės veikėjai.

Didžiulė Knickerbacker Oriental salė beveik buvo užpildyta. Galima būtų sakyti, kad bankietas pavyko visais atžvilgiais gerai, jei dalyviai būtų galėję praeiti laiką pasilinksminimo tikslu, kuriam jis buvo rengiamas.

Tačiau tą bankietą liudnia nia apie tragedišką mirtį lietuvių lakunų Dariaus ir Girėno paverė gedulo vakaru. Tiesiog nei vienas nerupėjo, kad padaryti laiką smagesniu, nes prieš juos stovėjo šurpulingas vaizdas žuvusių lakunų Dariaus ir Girėno.

Gal kai kurie dar nenorėjo tikėti vėliausiems spaudos pranešimams, kad lietuvių lakunai prarado gyvastį Vokietijos miš-

Lincoln Ellsworth, tolimesnių šiaurės tyrinėtojas, kartu su žmona vyksta į pietų ašygalio žemes, kartu su lakunu Balchen ir Hubert Wilkins skristi per ašigali. Balchen, kuris valdė adm. Byrd lėktuvą skrendant prie pietų poliaus, dabar irgi bus lakunu. Ellsworth bus tūmytoju ir Wilkins fotografu. Jų ekspedicija bus mažiausia, nes susidės tik iš apie 12 žmonių. Prisirengimas truks apie pusę metų.

kuose, bet atvykęs į bankietą Lietuvos pasiuntinys B. Balutis pranešė, kad jis taipgi priėmęs žinias, prisiųstas telegrama iš Lietuvos apie tą dviejų drašulių mirtį. Be to, pareiškė apgailestavimą, giliai užuojautą ir plačiai nurodinėjo, kad jų mirtis sudavė didelį smūgį ne tik Amerikos lietuviams ir Lietuvai, bet ir visam pasauliui.

Kalbėjo "Draugo" redaktorius Šimutis ir kiti dvasiškų atstovai, kurie taipgi savo kalbose apgailestavo žuvusių didvyrius. Žadėjo patys melstis. Kunigai darysį didelę nuolaidą ant mišų ir ragino kitus melstis už mirusiųjų sielas. Kiek po to pakvietė kalbėti Grigaitį. Tyla užviešpatavo salėje.

Tikrai buvo verta klausytis. Tai buvo savo rūšies pamoka mums gyviesiems, kurie nesiskraidome oru, bet žioplinėjame ant žemės paviršiaus ir laukiamo iki atsiraso žmogus ir atliks didvyrišką darbą dėl lietuvių tautos labo—dėl visuomenės gerovės.

P. Grigaitis nurodė, kad mes nieko geresnio neatsieksime, jei patys neveiksime ir neprisišėsim su materiale parama pirmtakumams, kurie eina mirties keliu ir veda žmoniją prie laimės bei gerovės. Tokiam atvejuje jie žus, kaip žuvo Darius ir Girėnas, kurie skynė kelių per audringas erdves į mūsų tėvynę. O jei mes iš šio tragediško įvykio nepasimokinsime, tai vargu ką geresnio galėsime atsiekti.

Iš p. Grigaičio kalbos aiškiai buvo galima suprast, kad poteriai ir nupigintos mišios nedaro progreso. Progresą stumia pirmyn pastangos, pasiryžimas ir bendras žmonių kooperavimas.

Po kalbų žymesni svečiai išsiskirstė. Pasiliko tik skaitlingas jaunimo būrelis, o su jais K. Steponavičius ir orkestras. Bet ir jaunimo linksmas upas buvo palaidotas drauge su žuvusiais lakunais, tad ne visi tenorėjo linksintis, kaip paprastai—F. Bulaw.

Žuvusiems lakunams radio valanda

Praeito antradienio vakare iš stoties W. G. E. S. pastangomis Peoples Furniture Co. buvo transliuojama radio programos, specialiai pašvęstas paminėjimui žuvusių lakunų, S. Dariaus ir S. Girėno.

Ši programa buvo labai rūpestingai prirengta ir pilnai atitiko šiam lietuvių tautos liudnam įvykiui. Ji buvo sudaryta iš grynai lietuviškų

patriotiškų dainų, graudingos muzikos ir tam įvykiui pritaikintų kalbų. Kalbėjo red. L. Šimutis, Dr. Vezelis ir Dr. Drangelis, kurie per keletą minučių pasakė daug reikšmingų dalykų apie mūsų naršiusius lakunus, apie nelaimę, dėl kurios liudi visa lietuvių tauta. Taipgi programoje vedėjas J. Krukas labai tiksliai ir jausmingai su savo graudinga kalba sujungė visas programos dalis, — dainas, muziką ir kalbas į vieną liudną ir neužmirštamą liudnesio valandą. Mat, Peoples Furniture Co. buvo viena iš didžiausių rėmėjų kaip finansininkai, taip ir moraliai šio lakunų sumanymo. Todėl ši lietuvių įstaiga, turėdama didžiausią užuojautą, dėl tos nelaimės, pašventė net visą šią valandą to brangaus broadcastinimo laiko, kad sykiu susijungti su visais klausytojais ir apkalbėti, apdejuoti ir apverkti žuvimą mūsų drašulių, — Stepono ir Stasio.

— Lietuvos Svetys.

Svečias iš Omahos

Į Lietuvių Dieną atvyko p. Jonas Armoškus iš Omahos, Nebr. Ponas Armoškas yra biznierių ir didelis muzikos mėgėjas. Jis yra išradęs ypatingą muzikos instrumentą, kuris dalinai yra panašus į bačką. Jeigu lietuviui būtų turėję savo skyrių, tai jis būtų savo originališką instrumentą būtų išstaus parodoje.

P-o Armoška susuns yra nepaprastai gabus muzikantas,

kuris gali groti ant septynių skirtingų instrumentų. Jis važinėja po teatrų.

Armoškus yra senas naujienietis ir prie progos buvo užsukęs į "Naujienas". Rytoj jis rengiasi apliešti Chicago ir vykti namo.

Atvažiavo į Parodą iš New Yorko

Pereitos savaitės pabaigoje iš New Yorko atvyko Albinas Petrasauskas. Žada pasilikti vakarų metropolijoje apie dvi savaites. Jis paeina iš Grinikiškės valsčiaus, Kairėnų kaimo ir norėtų pasimatyti su visais kairėniečiais ir pažįstamais. Laikinaį apsisotjo pos J. Blozius, 7153 South Morgan st., tel. Triangle 1977.

Lakunų laidotuvių apvaikšėjimas Chicagoje

The American Legion Lietuvių Skyrius penktadienį, liepos 21 d., McKinley Parke, prie 39 st. ir Western, rengia kapitoną Dariaus ir lakuno Girėno laidotuvių apvaikšėjimą. Pradžia 7 val. vakaro.

Visi Chicagos ir apylinkių lietuvių esate kviečiami dalyvauti laidotuvių iškilmėse ir atiduoti pagarbą mūsų karžygiams, kapitonui Dariui ir lakunui Girėnui, kurie keldami lietuvių tautos vardą į padanges

Garsinkitės "N-nose"

Chicagietis John ("Jake the Barber") Factor, kuris liepos 1 d. buvo pastvertas žmogvagių ir tik po 12 dienų paliuosutas, kai sumokėta, spėjama, apie \$200,000 išpirkimo. Ne tokis jis sugrįžo iš 12 dienų belaisvės: sugrįžo apžėlęs, suvargęs ir išbadėjęs. Kairėj — jo žmona Rella Cohen Factor.

tapo patikėti baidios ir traginių mirties. Taigi nepamirškite penktadienio vakaro ir visi atvykite

Palace Garage

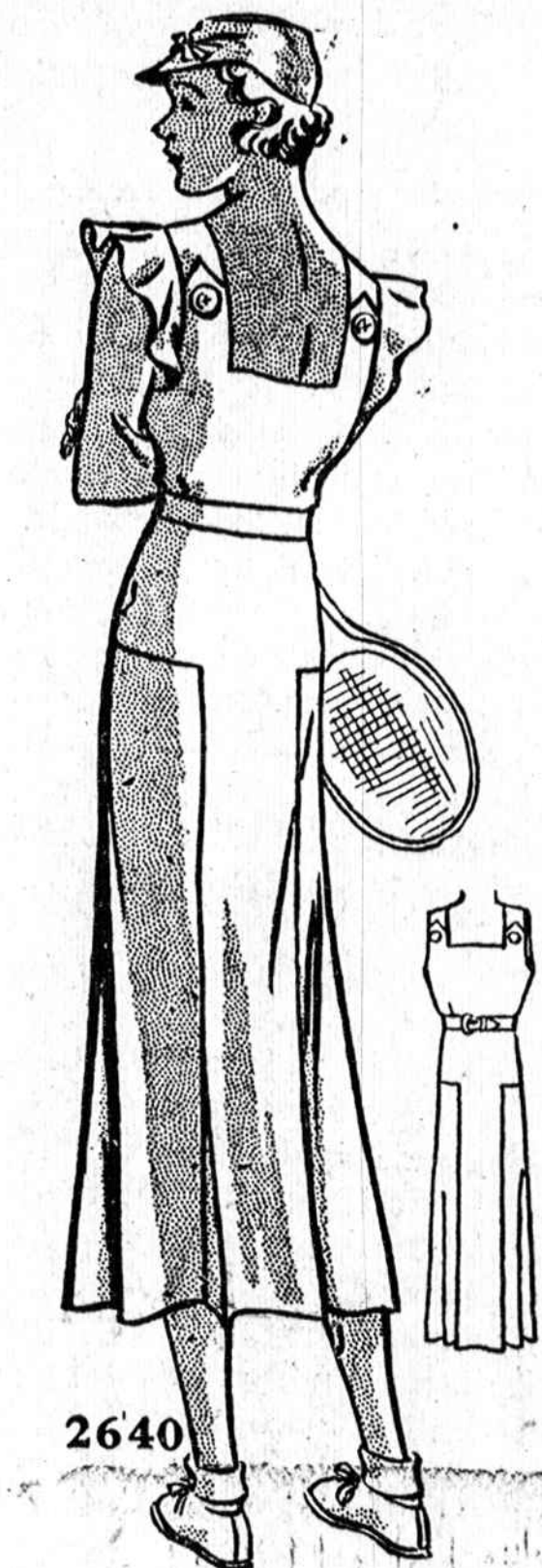
Taisome ir Mallavojame. Padarome gerą darbą už pigią kainą. Atsilankiusiems iš kitų miestų užtikriname vietą ir gerą patarnavimą. Atsitikus nelaimė mes pribusime dieną ar naktį. Pašaukite Canal 6558. Ambros Broliai, savininkai 724-726 W. 19th Street

MES KASDIEN

Pavalgindisim jus gardžiais valgiais ir pagirdysim skaniais talais gėrimais. Prašome į mūsų daržą.

Smith's Palm Garden
4177 Archer Avenue
Tel. Lafayette 2235

MADOS MADOS

2640 — Išrodo, kad tokia suknėlė ypač tams panelėms, kurios užsiima sportu šiuose karštesiuose ir būtinai reikalinga. Galima siudinti iš biles kurios spalvos materijos. Sukriptos miteros 12, 14, 16, 18, 20, taipgi ir 38 colių per krutinę.

Norint gauti vieną ar daugiau viršnurodytų pavyzdžių, prašome iškirpti paduotą blanketą arba priduoti pavyzdžio numerį, pažymėto miera ir aiškiai parašyti savo vardą, pavardę ir adresą. Klekvienu pavyzdžio kainą 15 centų. Galima prisigyti pingus arba pašto ženkleliais kartu su užsakymu. Laiškus reikia adresuoti:

Naujienu Pattern Dept., 1789 So. Halsted St., Chicago, Ill.

NAUJIENOS Pattern Dept.
1789 S. Halsted St., Chicago.
Čia įdedu 15 centų ir prašau atsistigti man pavyzdį No. _____
Mieros _____ per krutinę
(Vardas ir pavardė)
(Adresas)
(Miestas ir valstija).

KRAFT alone gives you FULL natural flavor in packaged American Cheese pasteurized

Kraft American and Kraft Pimento in new packages and foil-wrapped loaves.

McKinley Parką ir dalyvaukite apvaikšėjime. The American Legion Lietuvių Skyrius.

Peter Conrad

Fotografuoju jus namuose arba studijoje 6023 S. Halsted St. (Jansen Stud.) Res. 730 W. 62nd St. Tel. Englewood 5840

REAL ESTATE

Biznis pamatuotas teisingumu

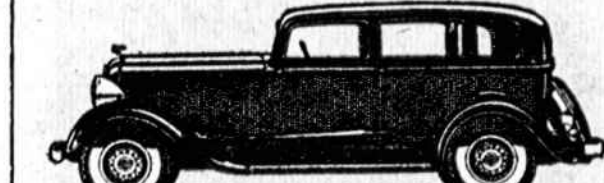
INSURANCE, NOTARY PUBLIC PERKAM LIETUVIŠKUS BONUS SUŪNČIAM PINGUS I LIETUVIA LAIVAKORČIŲ AGENTURA

Prisiraišykite į mūsų apulką

TEL. LAFAYETTE 1083

2608 West 47th St.,

Chrysler ir Plymouth

Pirma pirkimo naujo arba varito Automobilio širdingai kviečiame pamatyti Vėliausios Mados Chrysler ir Plymouth Automobilius, kurie turi moderniausias išobulinius ir iki koleikainos labai nužemintos kaip tai CHRYSLERIS \$745.00 F. O. B. o PLYMOUTH tikrai \$445 F. O. B. Taigi nepraleiskite geros progos pamatyti naujus CHRYSLER ir PLYMOUTH automobilius pas Teisingiausią Automobilų Įstaigą

Balzekas Motor Sales
4038 ARCHER AVE.

Tel. Lafayette 2082
STANLEY P. BALZEKAS, Sav.

RADIO KLIUBO PROGRAMAI

7:45 VALANDA KASRYTA (APART NEDELD.) IŠ STOTIES W. S. B. C. 1210 KILOCYCLES. 247.8 METERS

CLASSIFIED ADS

Financial

Finansai-Paskolos

REIKIA \$1000 ant antro morgičiaus, murinis bungalvas, puiki aplinkinė, geras investantas. Pašaukite Stevart 0745.

Business Service

Biznio Patarnavimas

NAMU SAVININKŲ ATYDAI Musų biuras suteiks patarimus namų savininkams reikala nesupratinim su randaunkais. Maža narinė mokeskis. Expertų patarimas visose namų savininkų ir randaunkų reikalais. Mės neturime skyrių. Atidra kasdien nuo 8 val. ryto iki 8 val. vak. Šventadieniais nuo 10 ryto iki piet. Įžymus namų originalio ir vieintelio namų savininkų biuro Chicagoje.

LANDLORDS BUREAU OF CHICAGO Inkorporuotas 1642 West Division St. Tel. Armitage 2951-2952 Mės esame jau šiuo adresu virš 40 metų

CLASSIFIED ADS

Business Service

Biznio Patarnavimas

AR JUSŲ STOGAS KIAURAS? Mes padarome experto darbą už jusų pačių kainą. Mes taipgi čiuvojame, kaip tai ryšas "down spots" ir it. BRIDGEPORT ROOFING CO. 3216 So. Halsted St. Tel. Victory 4965

VICTOR BAGDONAS

Perkraustome ant vietos Nuvežame ir į tolesnias vietas Supakavimas, Storage, Crating Persiuntimas RAKANDŲ IR PIANŲ PERKRAUSTYTOJAS 1358 So. Halsted St. Chicago, Ill.

NAMU SAVININKAMS, kurie turi teklumus ar neturite? Su savo namų reikale morgičių, randaunkų ir kitų dalykų: neiaukite ilgai, atreikite arba raiykite mums, mes jums suteiksime visus reikalingus patarimus. Valandos nuo 10tos ryto iki 5 v. po pietų. Nedėliomis nuo 10 ryto iki 2 p. pietų. REALTY OWNERS PROTECTIVE ASS'N. Room 421, 115 So. Dearborn St., Chicago, Ill.

For Rent

RENDON 5 kambariai su visais patogumais, randasi Bridgeporto aplinkinė, kampinis namas ant 2-ry lubų. Renda pigi. Savininkė 3341 South Halsted St. Tel. Prospect 3938.

PASIRENDUOJA 6 žviesus kambariai, antros lubos, labai pigiai. Gražioji aplinkinė. 4316 S. Fairfield Ave.

Furniture & Fixtures

Rakandai-Istaisai

PARDAVIMUI "slicing machine" ir baltos svarstyklės, labai pigiai. 6955 So. Talman Ave.

Partners Wanted

Pusininkų Reikia

REIKALINGAS pusininkas saliuono bizny, viskas įrengta, pagaiduojama patyręs tame bizny ir pavienis. S. Kiela 4843 14 St., Cicero, Ill.

Situation Wanted

Darbo Ieško

IEŠKAU darbo už cigarų dirbėją. Galiu dirbti visokios rūšies cigarus. Kam toks darbininkas reikalingas rašykite, A. Smith, 932 W. 29th St., Chicago, Ill.

Business Chances

Pardavimui Bizniai

DELICATESSEN ir grosernė, geras biznis, įsteigtas 10 metų, pagyvenimui kambariai užpakali, parduoda del ligos. 5111 So. Union Ave.

ANT PARDAVIMO soft drink parlor labai pigiai. Šaukite Lafayette 3129

PARDAVIMUI žėverykų taisyimo įpa, pigiai, gerai įrengta, biznis išdirbtas. Pigi randa. 3551 So. Halsted St.

PARDAVIMUI Salionas. Geriausia biznio vieta Chicago. Savininkas turi apliešti miestą. Greit atsiuok. 1616 W. 47th Street

PARSIDUODA buitinė ir grosernė su namu ar be namo, vieta išdirbta per daug metų, pigiai. 4605 So. Paulina St.

Real Estate For Sale

Namai-Zemės Pardavimui

PARDAVIMUI keturių statų namas, augtas beismantas, geram stovy, \$3,300. Taipgi buiznavas namas — pigiai. Savininkas duos ant lengvų įmokėjimų. 4302 So. Wood St. Savininkas randa 4300 So. Wood St.

PARDAVIMUI 2 augstų biznio prapertė pigiai. Tinka del bile kokio biznio. 1709 So. Ruble St.

PARDAVIMUI medinis namas 6 ir 6 kambariai puikiausiam stovy, barge-nas už \$2500. 555 W. 42nd St. Tel. Yards 5719.

PASAULINĘ PARODĄ LANKYS DAUG LIETUVIŲ IŠ KITŲ MIESTŲ!!!

Per visą vasaros laiką lietuviai iš kitų miestų atvažiuos Chicagon atlankyti Pasaulinę Parodą.

Daugelis jų apsistos čia ilgesniam laikui — todėl jiems bus reikalinga vieta apsigyvenimui.

Kodel jums nepagarsinti tą liuosą kambarį, kurį jus nevartojate ir kuris gali jums atnešti keletą ekstra dolerių?

Padarykite tai šiandien — Jums tai kainuos labai mažai.

Pašaukite

CANAL 8500

HOLLAND-AMERICA LINE

Rotterdam • Volendam
Veendam • New Amsterdam
yra populiarių laivų tarp rupestingų keleivių. Trumpas ir tiesus susisiekimas per Rotterdamą ar Boulogne-Sur-Mer į Lietuvą. Puikiai įrengimai ir patarnavimas. Kas savaitę iš New Yorko.

VIDUTINIS KAINOS.
Informacijas teikia lokaliai agentai ar Holland-America Line
40 N. Dearborn St., Chicago

Stop Itching Skin

Grynas, pelningas Zemo sustabdo niežėjimą odos ir penkias sekundes — ir pagelbina prie Eczemos, pūgų, dermatitų, ir išbėrimų. Zemo beveik stebuklinga prakalina visokias odos iritacijas, kadangi jo gydymo ypatybės retai randamos kitose gydomose. Visos vaistinės užlaiko —35c, 60c, \$1. Ypatinai tvirtas Zemo. Du syk geresni rezultatai \$1.25

zemo
FOR SKIN IRRITATIONS

LISTERINE relieves SORE THROAT

Listerine beveik mome taliai užmuša turinčias bendrumo su paprastais šalčiais bakterijas! Tas palengvina jusų gerklę, kada bakterijos ją suakaudina. Ir Listerine yra taipjan labai veiksminga nepreilaidine šaltio. Atsargus studijavimas 102 žmonių laike 2½ žiemos mėnesių parodė, kad tie, kurie plauna gerklę su Listerine tikrai ½ tesirgo šalčiais, turėjo ½ trumpesnius ir ¼ lengvesnius už tuos, kurie nesplovė. Lambert Pharmacal Co., St. Louis, Mo.

Reduces COLDS 66%